

Mahjas weests

Ar pašā wifusheftiga augsta Keisara weleschanu.

Mahjas weests isnaht weenteis pa nedeku.

25. gada:

Maksa ar peesuhstichanu par patti:
Ar peelikumu: par gadu 2 r. 35 l.
bes peelikuma: par gadu 1 " 60 "
Ar peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
bes peelikuma: par 1/2 gadu " 85 "

Maksa bes peesuhstichanas Riga:
Ar peelikumu: par gadu 1 r. 75 l.
bes peelikuma: par gadu 1 " " "
Ar peelikumu: par 1/2 gadu " 90 "
bes peelikuma: par 1/2 gadu " 55 "

Mahjas weests teel isdota feidwe-
nahm no plst. 10 fahl.

Maksa par fludinashanu:
par weenas flejas smalku rakstu
(Petit) rindu, jeb to weetu, lo
tahda rinda ceem, maksa 8 lap.

Redakcija un ekspedija Riga,
Ernst Plates bilshu- un gramatu-
brulatawa un buru- leetawē pee
Pestera bastnias.

Rahditais. Jaunatāhs sinas. Telegrafa sinas. Celschemes sinas. Baltijas domehnu pahwalde. Pagastu lituma pahrgroftichana. Lihwes-Behrse. Leepaja. Peterburga. Saratowa. Ahriemes sinas. Turzija: par tureenā bushchanu, ihpafchi par tureenā politikas istureschanos. Gaidamohs jaunāhs teefas Baltijas gubernās. Tauriba. Indianteschu ceradums. Birno reisi leelā pilseftā. Muftu pašdu leetas. Weju laiku mahnu tūgē. Deewa-talpostichana Rigas bastnias. Virgus sinas. Arbilos. Peelikuma: Masu brijoti par Remneeku tehninu. Seifch us ftaidro pola jubru. Graubi un seedi.

Jaunatāhs sinas.

Riga. Jaunāhs ehtas preeksch fchihš wafaras leeleem isrihkojumeem Riga teel arweenu pilnigakās. Us laukfaimnezibas istahdes platfcha wifas wajadfigas ehtas jaw no ahrpufes gatawas, tilai wehl eekschpufe jataifa wajadfigas eeriktes un peenahkami isgresnojumi. Latweeschu dseedafchanas ehla, no kuras jaw fawā laika finojam, tiks buhweta jauna tulles nama tumumā, proti tur, kur Nikolaja-cela ar Zehlab-eelu mihjāhs. Ehla, kuras garums buhshot 300 pehdu, platums 190 pehdu un augstums 40 pehdu, tiks hot drihsumā gatawa.

Jaunatāhs polizeimeistars. Kā „Rig. Jtg.“ babujufe sinah, tad preeksch jaunāhs polizeimeistara, kolegijasrahta barona Engelhardta kunga ir ministra apstiprinashana fchinis deenas atnahlufe.

Benefiz-konzerte. Kā jaw isgahjufchahs nedelas numurā peeminejam, buhs rihtdeen, 27. Aprili, plst. 8 wakarā Rig. Latw. beedr. namā benefiz-konzerte preeksch beedribas dseedataju kuru wadona, Ahrgal fga. Naw wajadfigs, wina nopelnus dseedafchanas sinā wehl ihpafchi usteikti. Katrs dseedafchanas zeenitāhs buhs jaw pats to atfinis un no tam pahrliezimajees. Naw weegla leeta, dseedataju kori wadiht, kur katris no laba prahta peedalahs.

Rihtdeen ir zeen. publikai isdewigs brijdis, fawu pateizibu Ahrgal l. parahdiht, konzerti leelā pulkā apmeklejoj. Ahrgal kungs no fawas pufes ir par jo kreetnu programu gahdajis. Dabusim jauktu- un wihru-kori dsirdeht, solo-dseefmas un solo-kwartetes. Ari dantschu mihtotajus Ahrgal kungs naw peemirsis, teem pehz koncertes dangochanu eegrosidams. Nowehlam winam peenahkamu flaitli klaustitaju.

Usbrufschana. 21mā Aprili starp pussten 10 un 11 wakarā gahja us Kalnazeema celu no deenasta atlaistais schandarmu unterofizeeris G. D. ar kahdu winam pasihstamu feeweeti. Tā krietot winam usbruka diwi nepasihstami zilweki. Izhlahs zihnistichanahs, pee kam G. D. tika wairak weetas eewainots. Eewainotais tika novests us flimnizu; wainigee naw peenahkti.

Maksa par pasta sirgeem Widsemē ir pa-aug-

stinata us 4 lap. no sirga par katru wersti; krons darischanās paleel ta pati lihdschuniga tafse spehla.

Maklawas aprinka teesa fpreeda isgahjufchā fseftdeenā fpreedumu fuhdsibas leeta pret kwar-tal-ofizeeri Samaiski un wina agentu Baistru-kowu deht naudas pagehreschanas amata darischanas ispildot. Samaiskis bija apfuhdsets, ka tas no inscheneera Heronowa pagehreis 10,000 rbl. deht posihstama fagā Selzera nokerschanas, kas Heronowam bija par kahdi 90,000 rublu naudas un leetas nosahsis. Reh; kahdas stundas swehrinatee atfina Samaisku par newainigu 10,000 rbl. pagehreschanas sinā, bet atfina to par wainigu, ka tas preeksch faweem agentem Baistru-kowa un Tolstinowa pagehreis 5000 rbl. Baistru-kowu teesa ari atfina par wainigu pee naudas pagehreschanas un nolehma tapehz, ka Samaiskis pasaude wifas teefibas un ja-aifuhhta us Tomklas gubernu deht apmeschanahs. Baistru-kowam teesa nospreeda wifu teefibu saudefchanu un 1 1/4 gadu pee zeetumu darbeem. Deht Samaiska taps Keisara Majeftete luhgta, lai aifuhstichanas strahpi pahwehresch atlaifchanā no deenasta. Wisadā wihse Maklawā pasaude pee tam fawu ismanigako polizistu un swehtdeen pee fpreeduma pasludinashanas gan neweens wairak nepreezajahs, kā Maklawas blehschi, kuri Samaiska wahrdu ween isdrededami wairak isbihjahs, nefa duzi gorodowoju eeraudsidami. Tomehr swehrinato fpreedums atfihstams par it pareisu; jo kad ari war faukt par laimi, zaur 10,000 rbl. atdabuh par sudufcheem turetus 80,000 rbl., tad tomehr arweenu buhtu nekahr-tiba, kad to newaretu isdarisht bes prozentu jeb priwatas atlihdsinachanas maklawaschanas.

(M. D. 3.)

Odesa. Prowjanta apgahdneeki Horwizs, Gre-gers un Rohans bija pehdeja kara-laika pee pro-wianta nodofchanas daschadas wiltibas pastrah-dajufchi un tadeht waldbiba aistureja 32 milionus rublu, lo tee wehl no krons pagehreja, un eezehla ihpafchu komisija, kas lai leetu ismekletu. Tagad komisija beigufe ismekleschanu un isnahkums efot, kā „Golofs“ sino, ka teem neween naw wairs no waldbibas nekas jadabuh, bet ja-atmaksā wehl 11 milioni rublu atpaka, kas teem pahraf ismaksati.

Kowo-Tscherkasta. No tureenās teel sinots par kahdu jaunu fehrgu, kas parahdijufehs Gho-peras aprinki. Kam fchi fehrga peemetufehs, tas feschu deenu laika nomirfot; bet kad winsch festo deenu pahrdshwojot, tad winsch atwefelo-jotees. Birnās diwi nedekās nomirufchi kahdi 20 zilweki.

Tiflisa. No tureenās teel sinots, ka Tifli-fas gubernā pamanijufchi, ka fchini pawafarā isperinajotees jauni fifeu-bari. Lai fchos jaunus fifeu-barus, no kureem tureenās gubernai leelas breefmas gaidamas, waretu pee laika is-nihzinah, tad tureenās eedshwotaji, kas til fpeht-rofu pazelt, fehrufchees pee fchi isnihzinashanas darba; ari saldati palihgā nahlufchi. Kahdu postidamu darbu dascheem gadeem fifeu-bari pastrahda, wifu labibu, sahli, pat koku lapas no-ehdsami, to fawā laika plafchaki pastahstijam.

Anglija. Gladstons jaw jauno Anglu mini-steriju fastahdijis, bet naw wis tahdus politikas wihrus isredsejis, kahdus domaja, tomehr winsch ir nehmis, kā protams, is fawas brijwprahstigo partijas. Turpmak mums isnahkfees plafchaki par to leetu runah.

Seemelu-Amerika. To zilweku flaitlis, kas Ciropu atstahjufchi aiseet us Ameriku dshwot, tur us dshwi nomestamees, — fcho zilweku flait-lis ir fchini gadā leeliski wairojees, tā par pee-mehru isgahjufcho mehnesi no Ciropas us Nu-jorku atbraukufchi kahdi 34,000 zilweku, kas nodomajufchi Seemelu-Amerikas fabeedrotās brijw-walstis us dshwi nomestees.

Telegrafa sinas.

Berline, 24. Aprili. Par weesibahm pee firta Bismarka peenahk schahdas sinas: Bismarks efot isfajijis tahs domas, ka Wahzijas waldbiba gribot ar pahwesta waldbibu meeru isliht, bet tomehr Wahzija no faweem bastnias likumeem ne-atlai-dishotees.

Londone, 23. Aprili. No Rihnas us Lon-doni atnahkufchahs sinas, ka Rihna efot finamo Kuldschas nolihgumu ar Kreewiju atzehlufe un pagehrot, lai winai teefot Ili-aggabals atdots.

Konstantinopole, 24. Aprili. Anglijas weet-neeks Rajards Konstantinopelē us kahdu laiku da-bujis atlaufchanu, lai atpuhshchanahs deht no amata darischanahm atlahpjahs.

Gelfhjemmes sinas.

Baltijas domeshnu pahrwaldē isdos 12tā Maja zaur torgu 42 grunts gabalus us dsimtu arendi. Grunts gabali atrodahs pee juhras netahnu no Ufereem pee Binku mahjahn, ir wist jaw ismehroti, nodaliti un ar numureereteem stabeem apstihmeti, tā ka tos jaw tagad war apflaitees.

Pagasta lituma pahrgrosifchana un pagasta amata wihri. Rā mums sinams tizis, semneeku lectu komisija wehl spreedihš pahr swarigalahm nodomatahm pahrgrosifchanahm pee pagastu litumeem. Pee spreeschanas winai buhs bagats peedfihwojumu materials, ko wina pate un usraugu teefas fakrahjufchas. Zil bagats tas ari nebuhtu, tomeht tas nela nekaitetu, ka winfch tiftu wehl papildinats. Ufraugu teefahm nahfahs wisbeefchaki tad ar pagasta wajadsibahm eepafihtees, kad winai zet preefchā kahdas pagastōs notikufchas nekahrtibas jeb subdfibas pahr pagastu amatu wihreem. Tapehž winahm daschreis ari truhft wispusiga pagastu wajadsibu pasifchana. Bet tahs wajadsibas pasifst wislabati paschi pagasti. Wineem il deenas nahfahs fajust, kur un kas winus spreesch. Tapehž loti deretu, ka pagasta amata wihri ari issagitu fawas domas. To wini war isdariht zaur awisehm, bet jo fehmigaki zaur pagastu amatu wihru fapulzehm. Tahdas fapulzes buhtu fapaujamas katrā aprinki sem usrauga teefas preefchfehde-taju wadischanas. Bet tad pagasta amata wihreem buhtu jadod pilniga brihwesfiba pagastu likumus apspreesst. Sapulzes wadonim buhtu til us to jastatahs, ka pagasta amata wihri nepahrkabhj no lituma listahs robeschas. Pahr wina spreedumeem un atradumeem buhtu norastams protokols, kas buhtu ja-eesneedf semneeku lectu komisijai. Tad fchi dabutu preefch faweem preefchlikumeem teefcham pilnigu peedfihwojumu krahjumu. (B.)

Lihwes-Behrfes pagasta, kurfch lasitajeem jaw no agrakeem laiteem zaur fawu fklas-namu pasifhtams, isjehlees fleku-tihfus, kas zaur ne-usmanibu wehl tizis pabalstis. Tureenas katoftu mahzitaja muischinā mirusi fchini lipigā flimibā par fwehtu isdaudsinata meita. Mahzitajs to naw wis tuhdaft lizis paglabahft, bet lizis islist basnizā, lai to wehlaft ar wifahm zeremonijahm paglabatu. Jaw basnizeni dabnjufchi nejauko un nahwigo lihka-smaku fa-ostees, bet ne til daudf kā ehrgelneeks un kat. fl. fkolneeki, kuri wairaf stundu gar mironi darbojufchees, tam wifadu godu parahdidami. Gan turejufchi muti un degunu zeeti, bet — nabadsini tagad gul gar semi. Rahdi 15—20 eegulufchi; bet ja ligu drihs neraudfihš apspreesst, tad flimiba wifā pagastā war breefniugu postu padariht. Preefch flimibas nowehrfchanas fchis-tas jaw darits. Eutr. un kat. fklas 1. Aprili flehdsja; tandim nokodinaja, no flimo mahjahn pafargatees. Rā fehriga teefcham fleku-tihfus, to isbraufchais aprinka-ahrst Dr. Otto apleezinaja. (B. E.)

Leepaja. Pilsfehthas weetneeku nahkofchās fapulzes tiks swarigi apspreedumi preefchā zelti. Behž tam, kur tas Peterburgā preefchā listais jauna tilta preefchlikums tagad apstiprinats, tiks apspreesst, ka wajadsigahs naudas sumas preefch buhwes fadabujamas. Preefch ta mehrka ir nodomats, leelaku aifnehmumu no pilsfehthas nemt un pilsfehthai peederofchus namus eekihlahft, lai ar aifnemto nandu waretu tiftu, gimnastju, flimnizu, flaktusi u. z. buhwes uszelt. Buhfchot isdot atzijas daschadā leelumā, par kurahm pilsfehthas walde galwos un kuras, kā dsirdam, 6

prozentēs augtus nesihš. Behž 37 gadeem wajaga aifnemtam kapitalam buht delbetam. Pee til drofcheem un labeem augteem ir zerams, ka netruhls naudas-wihru, kas fawu mafu atdaris un pagehreto sumu fametihs. — Tahft ir tas jaw fenaf peeteizees gahfes fabrikas dibinatajs tagad atkal no jauna fawu preefchlikumu pilsfehthas waldei eefneedf. Tā ka winam pascham ir wajadsigais kapitals preefch tahdas cetahfes uszefchanas, tad ari waram zereht, ka pilsfehthato no wina pagehreto galwofchānu neleegs un reis fchis ilgi gaiditais brihdīs peesteigfees, kur pahr Leepaju wairaf gaischums isplehtifees. Tad wehl nahs tas preefchlikums pahrspreeschana, waj nebuhtu derigi no teem Leepajā us dsihwi nometufcheem ahrsemneekem, par labu pilsfehthas flimnizai, nodofchanas nemt, jo wairaf reifas ir atgadijees, ka flimi ahrsemneeki tikufchi apkofti un pehž tam, kad tee flimnizu aifstahjufchi, loti gruhfti nahzees no teem mafku eedfibt. (L. B.)

Peterburga. Peterburgas daschadas awises no „ustizamas pufes“ teizahs sinahft dabujufchas, ka Lehrpatas mahzibu-aprinka kurators, geheimrahts A. A. Saburows tikfchot grāfa Tolstoja weetā eezelts par tautas apgaismofchanas ministri. Grāfs Tolstojis no fawa ministera amata atkafpfohtees.

— Rā „Golofo“ sino, tad muhsu finansministeris efot preefchlikumu isstrahdajis, ka tagadejee 25 rublu-gabali buhtu pret jauneem ismainami. Schahda ismainifchana isleekahs par wajadsigu, kad eewehro, ka beidsamā laikā eeweeufchees wilti, pakaltaititee 25 rublu-gabali. Jaw bijufchais finans-ministeris v. Reutern atfina, ka schahda pahrmainifchana wajadsiga. Jaw no 1864ta gada fahlot parahdijahs, lai gan retam, daschi wilti papihra naudas-gabali, bet beidsamā laikā fchee jo leelakā mehra peenehmufchees. Jhpafchi tika pamaniti wilti 10 rublu-, 25 rublu- un 50 rublu-gabali, beidsamee (proti 50 rublu-gabali) bija til smalki pakaltaititi, ka tos no ihsteem wateja gruhfti isfchirt, tapehž waldbiba fahfta 50 rublu-gabalus atpakaft eemainiht, tā ka schahdi nenahftu wairaf kauschu rokās. No 1874ta gada fahlot parahdijahs ari loti smalki pakaltaititee 25 rublu-gabali, kuru flaitis gadu no gada wairojahs. No schahdeem pakaltaititeem 25 rublu-gabaleem walstis-bankā tika 1876tā gadā peenahfti 829, 1877tā gadā jaw 1458 gabali un 1878tā gadā 4118 gabali. Kad neween no pakaltaititeem 25 rublu-gabaleem runa, bet ari no ziteem wiltigeem papihra naudas-gabaleem, tad japeemin schahdi flaiti, proti walstis-bankā tika 1876tā gadā pawifam peenahfti 4114 wilti papihra naudas-gabali, kuru wehrtiba fneedfahs us 42,805 rubleem; 1877tā gadā jaw bija 7165 gabali, kuru wehrtiba fneedfahs us 66,063 rubleem un 1878tā gadā 14,959 gabali, kuru wehrtiba fneedfahs us 137,772 rubleem.

Rā „Golofo“ tahft sino, tad jauni 25 rublu-gabali jaw efot taititi; pawifam buhfchot wairaf kā 11 milionu gabali. Kad senats winus buhs pahrbaudijis, tad wini tiks laudis jilaiti. Jaunee 25 rublu-gabali buhfchot til no weenas pufes apdrulati, otra pufe buhfchot balta.

Saratowa. Saratowas un Samaras Bahžu kolonijas (nomeschānahs weetas) ir isjehlees tahds bads, kahdu minetahs kolonijas no pat fawas dibinaschanas laika ne-efot peedfihwojufchas. Bagasteem ar 150 lihds 200 familijahm efot desmit, peezpadsmi, dūwdesmit un wairaf tuhftofchu rubtu parahdu. Wajagot trihs labu gadu, lihds laudis atkal tā eedfihwofchotees, kā wini

bijufchi 1879tā gadā. Daudf faimneekem truhft lopu baribas un naudas preefch apgahdajamas baribas ari ne-efot; bet kur ari faimneekem naudas efot, tur tee atkal newarot wajadsigo baribu dabuft. Tahdā buhfchānā efot daudf lopu badā tritufchi.

Ahrsemes sinas.

Turzija. Deenu no deenas flaidraki israhdahs, ka Turzijas walstis gan wairaf tahdā kahrtā newarehs pastahweht, kā lihds fchim, jo Turzijas waldbibas glehwums paleef arweenu leelaks, wifur eeweefchahs nekahrtiba un nedrofchiba. Ne-kur naw Turzijas waldbiba fawos darbos parahdijufe spehtu un stingrumu, winas leelaka isweiziba bijufe tā, ka wina wifu gan apfolijufe, bet neko naw isdarijufe, pa leelakai dalai ar pate naw gribejufe dariht. Jhfti fchi nedarfchana, lai gan wis teef apsolits, ir Turzijas politika bijufe un wehl tagad ir. Tas atkal no jauna parahdijahs robeschu islihdsinaschanas leeta starp Montenegro un Turziju. Rā sinams, tad Turzijai bija pee robeschu islihdsinaschanas joatdod kahdi semes-gabali Montenegroi. Turzijā ari apfolijahs wifu idariht, bet sinams nel nedara, fajidama, ka Albaneefchi, kas ir Turzijas pawalstneeki un tos Montenegroi atdodumus semes gabalus apdfihwo, protojotees mine tos semes-gabalus atdot. Turzijas waldbai pee nahftos pretigos Albaneefchus apspreesst un fawaldbiht, lai Montenegreefchi bes pretofchānah waretu tos wineem pehž Berlines nolihguma pefpreeftos semes-gabalus eememt, bet wina nel nedara, lai waretu Albaneefchus fawaldbiht. Kad nu Turzijas waldbiba peerahda, ka wina newefawus pawalstneekus fawaldbiht, jo Albaneefstafchu ir winas pawalstneeki, tad winai naw jabrihnahs, ka zitas walstis wina-was ne-atsihft par pilnigu waldbibu. Tas ari notihja Turzija fchoreil negahdahs par fawu folumu kahrtigu isdarifchānu, zil tahftu ta fihmjahs us robeschu islihdsinaschānu ar Montenegro. Bes tam wehl peenahft kahda zita leeta klakas Turzijai wehl gruhftaki nahftees isdariht, gan wina arweenu to folahs. Schi leeta walstis-pahrgrosijumi waldischānahs likums. La-tajeem wehl buhs atminams, ka Turzija preefch beidsama Kreewu-Turku kara jaw schahdus pahrgrosijumus apfolijahs, bet tos ne-isdarija, ko karsch eefahlahs. Kad Turzija karā tika kauta un pee pallausibas pefspreessta, tad mpee meera derefchānahs apfolijahs, ka wina fus wajadsigos walstis pahrgrosijumus isdarifun kahrtibu un drofchibu fawā walsti nobihfchot, bet wist fchee folijumi palika til tuh wahrdi. Rā sinams, tad Kreewija nedf aifneefstigos waretu no warmahziga juhga atfwabin un teem brihwprahtigus un taitnus likumus gahdaht. Schahdu buhfchānu eewehrojot ir protams, ka Kreewija us tam flatahs, lai Turzija ari fchini sinā fawus folijumus isdara. tad nu Turzijai no wifahm pufehm preefchprahijumi wifā, kuras wina gan gruhfti na ispidiht; bet ja wina tos newarehs ispidiht tad winas wara laikam tiks jupri aprobofch

Gaidamahs jaunahs teefas Baltij gubernās.

Bar gaidamahm jaunahm teefahm eunewispirms ja-eewehro „meera-teefas“ pehžimeem no 1864. gada 20. Nowembera. Sa-ihfas sinas efam isnehmufchi is garaka ta ko Eh. Rolands fastahdijis un mums preefch isleefaschānahs atwehlejis.

Meera-teefas pehz likumeem no 1864. g. 20. Novembera.

1. Wispahrigi nofazijumi.

Meera-teefnefscha wara fneedsahs wina aprinki pahre wisu kahrtu zilwekeem tikpat ziwilleetas, ka ari kriminal-leetas. Garidsneeku, fara-, andeles- un semneeku-teefu wara ir no dibinata zaur ihpafcheem likumeem (Art. 1—3). Meera-teefnefschi un wina fapulzes ismekle un isfchir fuhdsibas-leetas pehz fatura jeb pamateem, senats, ka augstala kafazijas- (nepareisu fpreedumu atzelschanas-) teefa, turpretim lukto us tam, ka meera-teefnefschu fapulfschu fpreedumi un ismeklejumi, us kureem tee dibinajahs, ir pehz likumeem (Art. 5). Bes kahrtigu fuhdsibas-leetu isfpreeschanas meera-teefnefscheem wehl zaur ihpafcheem nofazijumeem usdoti ziti peenahkumi. Meera-teefnefschus zel wifas lauschu kahrtas kopā un apstiprina walfts waldba (Art. 10).

2. Meera-teefnefschi un wina fapulzes.

Meera-teefnefschi ir pilsfehtas un aprinkos. Aprinkis ar fawahm pilsfehtahm ir meera-teefu apgabals (Peterburga un Masflawa ir eedalitas wairakos meera-teefu apgabals). Katrs meera-teefas apgabals teel pehz ihpafcha farafsta eedalits wairakos meera-teefu nodatas; katrai tahdai nodalai ir faws meera-teefnefsis un pa wairal tahdu nodatu ari goda-meera-teefnefsis. Is meera-teefu apgabala isteneem un goda-meera-teefnefscheem fastahw meera-teefnefschu fapulze, kura pate no faweem lozekttem eezet fawu preefschneeku. Meera-teefnefschi walla ihpafchu amatafihmi un sehgele. (Art. 12—18).

3. Meera-teefnefschu zelschana un apstiprinafchana.

Par meera-teefnefscheem war zelt tahs weetas eedfihwotajus:

- a) kas 25 gadus wezi;
- b) kas fawu mahzibu baudijufchi augstakos waj widuwejas skolas, waj kas 3 gadus bijufchi tahda amata, kura tee wareja eeguhtees praktiskas sinaschanas teefu leetas;
- c) kam bes tam wehl waj paschu, waj wezako, waj seewas grunts-ihpafchums, lai buhtu tur buhdams, waj kahds nams 15,000 rublu wehrtē, bet galwas-pilsfehtas 6000 rublu un zitās pilsfehtas 3000 rublu wehrtē (Art. 19).

Par meera-teefnefscheem newar zelt:

- a) noseedsneekus, kas waj noteefati, waj wehl stahw apafsch teefas un naw zaur teefas fpreedumu attaisnoti;
- b) tahdus, kas isflehgti waj no amata, waj no korporacijahm un draudfchm (pagasteem);
- c) bankrotē fritufchus parahdneekus;
- d) isfchkehdetajus, kas stahw apafsch pehminderibas;
- e) garidsneekus (Art. 21 un 22).

Isthenos un goda-meera-teefnefschus zel us 3 gadeem aprinku fapulzes, bet ja schinis atnahf masal nefa 12 zehleju, tad gubernas fapulze (Art. 23—25).

4. Meera-teefnefschu amats.

Katrs meera-teefnefsis, ar meera-teefnefschu fapulzes atlauju, iswehlahs fawa apgabala nodata pastahwigu dshwes-weetu, kura tas tura teefu, bet fuhdsibas winam janem pretim it wifur un katra laikā; steidsamas leetas wifsch ismekle tani weeta, kur tahs eefuhdsetas. Meera-teefnefsis newar buht walfts- un draudfes deenesia, bet gan goda-amatos, labdarigas un mahzifchanas eestahdes (Art. 41, 42). — Kad meera-teefnefsis likumigu eemeflu deht no kahda prahwneeka teel atstumis, waj kad wifsch aizeto, fasklmsf waj nomirft, tad wina weetu ispilda goda-meera-teefnefsis waj ta pascha apgabala nodatas tuwakais

meera-teefnefsis, pehz eepreefsch norunatas kahrtas (Art. 43). — Meera-teefnefsis dabuhn no semes prestandehm (galwas-pilsfehtas no pilsfehtas cenahkumeem) fawai usturai, brauffchanahm, rakstu wedeja un teefas-fulaina nomofchanai un kanzelejas wajadsibahm — galwas-pilsfehtas 2200 rublu, bet wifas zitās weetas 1500 rublu. Us semstwas luhgumu fcho sumu war pa-augstinahf lihds 2200 rub., bet ne augstaki. Meera-teefnefsis, kas fawu amatu ispilda bes winaw peenahlofschahs atlihdsibas, walla nofaukumu: „Goda-nodatas-meera-teefnefsis“ un peepatura to, kameht ween wifsch tahda wifse fcho amatu ispilda (Art. 44, 45).

5. Goda-meera-teefnefschu amats.

Goda meera-teefnefsim, kameht tas fawa aprinki dshwo, japeenem un ja-isspreesch wifas, meera-teefnefscha warai padotahs leetas, kad abi prahwneeki to wehlahs. Wifsch isturahs tapat ka meera-teefnefsim jadara un winam eefuhdseto leetu newar atpakal nemt, bet janogaida wina fpreedums. Ar goda-meera-teefnefschu amatu, kas ispildams bes maffas, naw faweenojami Krona aifstahwu, Krona waldes un polizijas amati (Art. 46—50).

6. Meera-teefnefschu fapulzes

fanahf nofazitos terminos, kuras tahs pahrbauda un nospreesch wisgaligi tahdas leetas, kuras kahds meera-teefnefsis isfpreedis un par kurahm appeleerets. Winas ari us prahwneeku fuhdsibu atzel fpreedumus leetas, kas no meera-teefnefscha wisgaligi isfpreeschamas, ja tahdi fpreedumi un wina pamati nefa-eetahs ar likumeem. Sapulfschu weeta un termini wifseem ta apgabala eedfihwotajeem teel dariti sinami. Sapulzes presidents paleel 3 gadi amata. Wifsch war ari ahrkahrtigas fapulzes fawukt. Ne weenu leetu meera-teefnefschu fapulzes newar isfpreesi, ja tani naw kahrt wismasal 2 lozekli un presidents. Telofcha darifchana un leetu fagatawofchana teel usdotas weenam meera-teefnefsim, ko par „meera-teefnefschu fapulzes pastahwigu lozekli“ fawz. Kad fapulzei ja-isspreesch kriminalleetas, tad ir kahrt aprinka-teefas profuratora palihgs, ka walfts weetneeks.

T a u p i b a .

(Beigums.)

Paklausidams un gobigi uswehdamees Jahnitis drihs panahza fawa lunga ustizibu un ta tad wifsch diwi gadus pee tirgotaja Schtschukina bode pawadija.

Kahda wakara Jahnitis gahja nostumis un domu pilns no fawa deenas darba us mahjahm. Tas notika kahdas trihs deenas preefsch tam, kad winam wajadsija palikt 13 gadus wezam. Mahjas pahrnahjis un fawus darba fwahrfus us naglu palahris wifsch fazija: „Tehtin, Banka doma, ka man tagad esot laiks fcho weetu atstahf un ko zitu eefahft.“

„Par ko tad ta?“ tehws meerigi prasija, „Kauf dehs, waj tu til ne-efi bijis palaidnigs?“

„Ne tehws, ne-efmu wis bijis palaidnigs,“ ta sehns drofschi atbildeja. „Mans lungs fazija, ka wifsch katra laikā esot gataws man labu leezibas-fihmi dot, bet wifsch ari atrod, ka es preefsch schihs weetas jaw esot par leelu un tapahz man wajagot raudfihf pehz grubtatas weetas, lai gan winam negribetos mani labprahf atlaijt. Wifsch mani tagad ari buhtu nehmis par mahzekli fawa bode, bet es pais sinu, ka es par to newaru tift.“ Schoš wahrdus fazijis Jahnitis wareja til ko afaras fawaldiht.

„Bet kamdeht tad tu newari tift?“ Marta prasija.

„Redsi, mamin, tapehz newaru, ka wifsch til

tahdu par mahzekli peenem, kas winam pirmā gada 75 rublus kahrt peemaffa, un ka lai es pee til daudf teeku.“

„Tew gan laikam patiftu pee wina mahziba stahtees?“ tehws starpā runadams jantaja.

„Patiftos gan, tehtin, un aifweenu labaki nefa kaut kahda zita weeta.“

„Labaki ka fabrika?“ tehws atkal jantaja.

„Es fabriku nemas newaru eeraudfihf,“ sehns jautri atteiza, „tehtin, es tad labaki...“

„Lehnam, dehs, tu arweenu biji labs un paklausigs dehs un kad es tew nu pawehletu eet fabrika, tad tew ari buhtu ja-eet. Bet,“ — Behteris tahlafi runaja, redsedams, ka Jahnitis winam ko gribeja atbildeht — „nefahfchim tagad no tam runahf. Betordeenā ir tawa dshwifchanas deena, tu tad paliksi 13 gadus wezs un tad, ka faprotams, tew newajaga wairs ar pakahm pa pilsfehtu fskraidiht. Kad tu no darba mahjas pahrnahf, tad mehš atkal par fcho leetu runajim.“

„Bet, tehtin, kad es dabutu few weetu ar labaku loni, nefa es tagad dabuju, waj tad man newajadschis eet fabrika?“

„Manis pehz, kad gribi, tad mekle,“ tehws atteiza meerigi.“

Betordeenas wakars bija kahrt; Jahnitis jaw fen bija mahjas un ta stunda, kura tehws aifween no darba mehdsā pahrnahft, ari jaw bija pagahjuse un tomeht wifsch wehl nebija amahzis. Marta jaw fakta behdatees, ka Behteris nenahft. Tehja-maschina jaw fen wahrijahs un un wafarinas bija gatawas, kad wifsch tikai pahrnahza. Zif tihra un glihta bija ta istabina, kur fchee trihs laimigeo dshwoja. Zf katra leetina stahweja fawa weeta un wifur tihriba un kahrtiba bija redsama. Seewina, deesgan ween-kahrtfchi, tomeht tihri gehrbusehs, tuhlin, lihds wihrs pa durwim eenahza, pazehlahs un tam preti eedama, to mihligi apfweizinaja.

„Tu fchodeen aifkawejees,“ wina ar lehm balft fazija, kad wihrs bija nosehdtees un fawas fawafuschas rokas pee tehja-maschinas fildija. Nufstis Merza mehnescha wehjsch puhta ap mahjinu un raustija flehgnus, stipru fneega puteni dshhdams pa elu — tapat ka to wakaru preefsch 13 gadeem, kad Jahnis peedfima.

„Teefa, es stipri aifkawejos,“ wifsch jautri atbildeja, karstu tehjas glahni no Martas fanendams un tad us domu pilnu Jahniti spagreesees, wifsch teiza: „Nu Jahnit, waj dabuji kahdu weetu? Mehš jaw fchodeen par to gribejam pahrrunahft?“

„Ne, es ne-efmu neko atradis? sehns it behdigi atbildeja.

„Waj tas war buht,“ Behteris ar azim mirfschkinadams tahlak runaja, „es domaju, ka tu no pirmdeenas nahf si lihds us fabriku; tur ir preefsch tewis weeta un tur tu dabuji 6 rublus par mehnesi.“

„Waj teefcham man ir ja-eet us fabriku?“ sehns jantaja.

„Tew ja-eet! Waj tad tas, kas preefsch tawa tehwa ir labs, preefsch tewis buhs par fliftu?“

„Sehns ne-atbildeja neko; jo winam palika til flikti ap firdi, ka tam wahrdu peetruhka.

„Us mahjahm nahfdams,“ Behteris stahstija, „es eegahju pee Schtschukina un wifsch jaw few peenehma sehnu par mahzekli; waj tu to pasihsti?“

„Ne, es wina pasihstu,“ Jahnitis strup atteiza.

„Ka es dshirdeju, tad wifsch esot taws draugs, waj tu newari usmineht, kas tas tahds ir?“ tehws prasija.

„Teefa, laikam Banka,“ un Zahnitis skatijahs ar prasidamahm azim us tehvu, „schodeen winsch gribeja eet pee Schtschukina.“

„Ne, tas ne, bet luhko, waj newari usmineht.“

„Es newaru, jo neweenu zitu es nesinu,“ Zahnis ar behdigu balsi atbildeja, es ari nemas ne-esmu sinkahrigs.“

„Tad tu nemas ne-esi sinkahrigs? — Labi, tad es tew pasafizschu: tas esi tu pats, Zahnit!“

„Tehstin!“

„Tu pats un neweens zits, un schi tew ari ir nauda!“ Behteris no preeka pahremnts isfauza: „schi nem un fasklaiti, ta ir wisa tawa!“ To teizis, winsch sweeda pilnu ahdas matu us galdu.

Zahnitis to panehmis fahla is ta naudu wilt lauka. Te nu bija daschi papihra gabali un laba teefa sudraba naudas. Rahdu patihlamu un eepreezinadamu bildi wareja te schini brihdi redseht. Tehws sehbeja ar deesgan laimigu un tomeht lepnu waigu, sehns bija no preekem pawifam istrubzees un mahte ar afaru pilnahm azim un faliktahm rolahm nesinaja ko teikt; ta til mihligi un prasidama skatijahs drihs us weenu un drihs us otu.

„Divi simts rubtu un astondeemit kapeikas,“ Zahnitis isklaitijis eefauzahs un tad us tehvu

skatidamees tas jautaja: „tehtin, ko tas gan nosihme? Tu, kad es pareisi fapratu, teizi, ka schi nauda man wisa peederot?“

„Lihds pehdigai kapeikai,“ Behteris preezigi atbildeja.

„Nu winsch nehmahs isflaidrot un stahstija par farunaschanos ar lungu otra deena pehz Zahnischa peedsumfchanas un ko lungs teizis par brandwihna dserchanu un naudas taupischanu. Tad tahtal stahstidams fazija:“

„Es jaw toreis flaidri paredseju, ka druzjina no manas pufes tew, Zahnit, dos eespehju, few labaku darboschanos iswehletees, kad tu buhsi paudsis. No tahs deenas fahkot apnehmos brandwihna wairs nedfert un par to ari neweenam ne wahrdina nefaziht. Ta tad sawu apnemfchanos ispididams, katra mehnesi lungam eedewu to aistaupito naudu paglabahht, kas wisa lihds schai deenai wina paglabaschanu stahweja. Toreis, kad tu, Marta, flima biji, wajadsiba gan speedahs klahht, bet es winu ne-aistiku; labal kahdas stundas ilgaki pee darba paliku, lai waretu kahdu leeku rubli nopelniht, nefa no tahs reis noliktas naudas ko aistikt, un paldees Deewam, tu truhkumu nezeeti. Rahdureis kad tu, Zahnit, biji flims un til grubti guleji, es domaju, ka schi nauda tew tilai preeksch pawadifchanas us kapeem derehs. Bet tas wisfcheligais Deews

tewi pasargaja, ka paliki wefals un augi mums par preeku, ta tad nu schi nauda ir tawa — wisa, kas tai mala atrodahs. 75 rubtus es rihta nesifschu pee Schtschukina, lai waretu ar winu galigi nolihgt. Tad nopirkfim tew jaunahs drehbes un to atlikumu nodosim krahfchanas lahdei us tawa wahreda. Laus man Deews dsihwot, tu dabusi katra deenu 5 kapeikas, eklam buhsi tawu mahzibu beidsis, un ta tad lai preeksch tewis kahds masuminsch krahjahs. Lai tas kungs tewi pasarga, tewi swehti un kauj tew usaugt par derigu un godigu zilweku.“

Zahnitis sawu folijumu ir ispidijis. Gadi ir atkal aistezejuschu un schis gadijums buhtu fen jaw is peeminas subis, kad Zahnitis to nebuhtu saweem pehznahkameem stahstijis un tee nebuhtu lepni us sawu tehnu un tehwa-tehnu. Tagad us kahdas eelas stuhra reds leelu bodi, fura aishween ir pilna ar pirzejeem, ta ka tschu-meht tschum. Schi bode peeder Afonasjewam, tam no wiseem augsti zeenitam tirgotajam, kas mums jaw no behrnu gadeem pasihstams, proti Zahnischam, Behtera deklam.

Medseet, ko peežas kapeikas, katra deenu pee malas liktas, paspehjt un lam tahs dereja!

Behz Kreewu walodas ahtahstijis Mahjas weefa lastajeeem —rs.

Indianeeschu eeradums.

Katrai tautai sawi eeradumi, kas winas no zitahm tautahm isfchitir, ta ari Indianeescheem Amerika ir sawi eeradumi, kas isfchitirahs no zitu tautu eeradumeem. Muhfu nodoms gan naw, wisus Indianeeschu eeradumus schi aprafstiht jeb winu dsihwi plaschaki pahrrunahht, bet tilai peemineht to eeradumu, us kahdu wihsi Indianeetis isturahs pret sawu pahwareto eenaidneeku. Kad Indianeetis sawu eenaidneeku zihnina nokahwis jeb wismasal pahwarejis, tad winsch par uswarefchanas sihmi sawam nokautam jeb uswaretam eenaidneekam nodihra gabalinu ahdas ar matu kuschi no galwas kausa.

Schahdu nodihratu ahdas gabalinu nofauz par „skalpu.“ Muhfu schi numura bilde israhda schahdu Indianeeti, kas patlaban sawam pahrspehtam, nokautam eenaidneekam ta falkto skalpu nodihrajis, laba rokâ nasi, pazeltâ frei-

fâ skalpu turedams. Tahtal us bildes redsams, ka no Indianeescha nokautais zilweks ir Giropectis jeb wismasal no Giropectischu dsimuma.

Nokautais ir weens no teem ta falkteem Amerikas medineekem, kas pa Amerikas leeleem klajumeem medidami aplahht staiga un ar Indianeescheem, Amerikas eedfimteem fentscheem, muhschiga karâ un nahwigâ eenaida dsihwo. Warbuhht tas pats medineeks, lam Indianeetis tagad skalpu nodihrajis, sawa dsihwibas laika buhs daschu labu Indianeeti us muhschigu dusu aistraidijis.

Kad Giropectischu, zetu us Ameriku atraduschu, fahla us Ameriku aiseet, tur us dsihwi nomestees, tad Indianeeschu wehl bija dauds; bet jo wairak Giropectischu us Ameriku aigahja un tur us dsihwi cetajisjahs, jo masal palika Indianeeschu, kas no Giropectisheem dsenati atkabhahs dsikaki meschds atpalat jeb nometahs tahtaki klajumos.

Pirimo reis leela pilssehtâ.

Behrtulis bija bagats semneeks. Winsch bija few mahju par dsimtu nopirzis un bes tam wehl labu daku naudu ekstrahjis. Winsch tadeht ari

gribeja reis galwas pilssehtu redseht, kur winsch wehl nekad nebij bijis. Pee tahs paschas reijas winsch gribeja ari sawu tahtumâ dsihwodanu radineeku galwas-pilssehtâ apmekleht. —

Swehtdeenas drehbes gehtrees, zetojamas mantas paunina eesfehjis, naudu lihds panehmis, winsch ar leetus-jumtinu (regenfchirmi) rokâ, preezigs ar labu apfinu sawu zetu usnehma.

Birno reis galwas - pilsehtas widu nonahjis, no wisa ta, to winsch reds un dsird, winsch ta teel pahrnemts, la apmulstis paleel. — Winsch lubd weenu fewim libdsas stahwedamu lungu, lai winam zetu pehz uskrastitas adreses us sawu radineeku parahda. Sweschais lungs, adresi apluhkojis, faka: „Pa to paschu zetu, kur Zums ja-eet, ari es eefchu brokastu eht; kad Zuh nu gribeet ar manim tur libds nahlt, tad es Zuh pehz tam pee Zuhfu radineeka nowedifchu.“ „Es eefchu Zums libds.“ Behrtulis atbild. — „Ka fazits, ta darits! Mbi aiseet us brokasta eh-fchanu. Behz tam, kad wairaf glahses dseh-reena istulshotas un labs brokasts noturets, sweschais lungs faka: „Manim tagad ja-iseet drufku lauka, bet pehz masa brihtina es buh-fchu scheinan atpakal. Miltis draugs, buhfi til labs un us mani scheinan pagaidisi, tad es Zuh pee Zuhfu radineeka riktigi nowedifchu.“ Behrtulis gaida weenu stundu, diwas stundas un wehl ilgaki, bet sweschais lungs wairs nenahl atpakal. Behrtulam weefniza jamalka teh-rinsch par abeem; sulaini pasmeedamees naudu fanem. Behrtulis ir dusmu pilns, bet drih winam dusmas pahreet un winsch doma pee fewis: „Scho gadijumu es neweenam nestah-stifchu, zitadi es par to wehl tilfchu issmeets.“ Kamehr winsch nu ta stahw un pahrdoma, kas tabaku darams, peenahl pee wina weena naba-dsigi zehrbusehs madamina un winu waiza: „No Zuh, miltis draugs, schie ta stahweet do-madami, to Zuh mellejat?“ „Schie ir adrese!“ semneeks atbild. „Nahzeet, es Zuh us tureen nowedifchu un Zuhfu pauninu ar us tureen aifnesifchu. Bet par to Zums ir manim drufku jamalka,“ madamina faka. Behrtulis ir ar to meera. — Wini abi aiseet. Us eelu wincem mustas koris nahlt preti. Behrtulis mustas flanas dsirdedams, paleel us eelas stahwot, no-pectni us mustanteem skatidamees. Wina zela-rahditaja scho azumirli isleetadama, pasuhd ar wifu pauninu zilweku pulla, pa zitu eelu aif-eedama. Mustanti aiseet garam. Behrtulis skatids pehz fawas zela-rahditajas, bet tabs wairs nekur nemana. Wina mantas paunina ari ir pagalam. Nu winsch apkerahs, la ta madamina ir sagle bijusi, la winsch nu atkal otr-reis peewilts. Winsch brehz un fauz pehz po-lizijas, lai polizija melle pehz tahs sagles. Lau-dis schahdu faulshchanu dsirdedami, fastreen ap-winu un prafa, las notizis. Winsch wifu is-teiz. Ziti winu par to issmej, ziti atkal winu noschesho. Diwi wihri peenahl pee wina klah un winu preezinadami ta usruna: „Miltis zeemin, ne-erojatees un nebehdajatees par to til daudi — Zuh ne-eseet tas pirmas, las ta no flakteem zilwekem tizis peewilts. Nahzeet ar mums eefsch kasijas-nama, meeriga weeta tur Zuh ahtri fawas behdas un sawu mantas-pauninu aismirifseet.“ Behrtulis tam naw preti. Winsch doma: „Schee wihri ir no wif-eem schie fanahlfcheem laudim tee labatee un schelstidigatee, las sawu tuwatu behdas negrib atstah, wini tura us manim labu prahtu.“ Wini wisi trihs no-eet us kasijas-namu, nosch-schahs lopä, runa jautru walodu, Behrtuli ee-preezinadami un dser kasiju. Sweschee wihri eefahl Behrtuli pehz tam ta usrunah: „Milt-lais zeemin, Zums ir schodeen leelas nepatil-fchanas gadijuschahs no tam Zums wehl wee-numehr behdigas domas galwa stahw, lai nu Zuh schahs behdigas domas no fawas galwas waretu ahtraki isdabuh, tad ir wajadsigs, la Zuh fawas domas us zitahm leetahm greeftu. Kas ir, miltis zeemin, waj meh nespehlesim

drufku kahrtis?“ Behrtulis us tam atbild: „Es la semneeks buhdams nelahdas smalkas spehles nemahku spehlet. Es tilai „marijashu“ mahku spehlet. Mufsu pufe to spehli wiswairaf spehle. Kad nu Zuh us „marijashu“ gribeet spehlet, tad gan es Zums waru libdspehlet. „Nu, tad eefim us „marijashu,“ wina sweschee draugi atbild. „Bet es Jaw newaru ilgi spehlet, ma-nim ir jasteidsahs pee sawa radineeka. Milti draugi, es Zuh lubdsu, la Zuh buhtu til labi, pehz beigtas spehleschanas manim tad zetu us manu radineeku parahdiht.“ „Gluhchi riktigi!“ sweschee draugi atbild. „Sulain, dod kahrtis. Zuhlit eefahlfim,“ weens usfauz. Birno spehli Behrtulis winne. Otro spehli Behrtulis paspehle. Trescho un zeturto Behrtulis paspehle. Un jo ilgal spehle, jo wairaf Behrtulis paspehle. Behdigi Behrtulis doma redsejis, la wina abi pretineeki pee spehleschanas weens o-ram sihmes dod. Sadusmojees par sawu pa-metumu, winsch eefahl waras darbus strahdht, fawus pretineekus fist. Winsch fit un teel no saweem pretineekem atkal preti fist. Ta iszeh-lahs kauschanahs. Sweschee draugi Behrtuli labi fadausijuschu, winam zepuri par azim us-wiltuschu — paschi aifbehdia. Behrtulis pa-lifa atkal bes zela rahditaja. — Kasijas-nama rehnuums, las nebija wis mas, Behrtulam bij weenam jafamalka. Turklah Behrtulam bij saplostas drehbes un zepure un sils fadau-sits gihmis. Ari leetus-juntinisch (regenschirmis) bij pasudis. — Winsch bij treschorei peewilts. No dusmahm pahrnemts, winsch isnahlt no ka-sijas-nama abra us eelas. Tur peenahl pee wina weena nabaga feewina ar masu behrninu us rotas un lubdsahs no wina kahdas dahwa-nas. Behrtulis jaw no jaunahm deenahm pret nabageem schelstidigs buhdams, pat fawas beh-das un dusmas ne-aismirist nabagus apdahwi-naht, un dod tai nabaga feewina kahdas nau-das gabalus. Schi naudas gabalus pallani-damees fanem un faka: „Miltis papin, es Zums daudstahrtigi par to dahwanu pateizos, bet turklah es Zuh eedroschinajos laipnigi luhgt, manu masu behrninu weenu azumirli patureht, es streeschu ahtri eefsch scho gangi un tur no-pirfchu preefch mana behrnina lo eht.“

Behrtulis la familijas-tehws un behrnu mih-lotais buhdams un feewinas noti redsedams, ar schelstidigu balsi faka: „Nu tad dodeet manim schurp to masino, es winu oulfeschu, kamehr Zuh atpakal nahlfseet, bet nahzeet ween schigli atpakal, manim naw ilgi wafas, man ir ja-steidsahs pee sawa radineeka.“ Behrtulis maso behrninu fanehmis, to aulle dseedadams: Ap-fafa, tralala u. t. pr. un gaida us behrnina mahdi, bet schie wis til ahtri atpakal nenahl. Winsch gaida un gaida, bet newar fagaidiht. Winam paleel garfch laiks un behrninsch eegruh-tejabs us rotahm turot. Winsch eefahl faukt un brehlt pehz behrnina mahdes, bet schie nenahl la nenahl wairs atpakal. Us Behrtula faul-fchanu laudis atkal fanahl un winu waiza, las notizis. Winsch atkal wifu issstahsta. Winsch teel no laudim atkal issmeets un noscheshlots. — Behrnina mahde jeb behrnina nolizeja bij atkal Behrtuli peewihlusi. Wina bij zaur to gangi aifbegufi. Al tu nabaga Behrtuli! Tee bija tawas pirmas leelas pilsehtas apmelleschanas augfi. Mantas-pauninu pasaudejis, leetus-juntinu pasaudejis, naudu paspehlejis, dreh-bes un zepure saplostas, gihmis sils fadausits u. t. pr.: par wifu to tew wehl mas nabaga behrninsch. Behrtulim schis peedsibwojums pa-lifa mufscham peeminä. Fr. Peterfons.

Mufsu paschu leetas.

Leeli zeli, masi zeli
Wif us Rigu aistejeja.
Leeli puifchi, masi puifchi
Wif us meitahm kahjas aun.

Ta dseedaja tehwu-tehwi „meitäs eefchanu“ aifbilinadami. Jo, tapat la wisi zeli, lai waj leeli, waj masi, us Rigu aistekot, tapat leeli puifchi, masi puifchi wif us meitahm kahjas aunot. Ta wini wareja dseedaht. Jo agraki laiki bij tumfas-laiki, mas flolu bija, las prahtu un fadsihwi gaischinatu, ari pascheem wifs bija wairaf par tumfu jastrahda. Kad apdomajam, la zaurahm naktim lungu rijäs kuhdami jauneki libds ar jaunekelm strahdaja; la nahburgu puifis libds ar nahburgu meitu us zetu fatidamees, gahja lunga gaitas, tad gan newaram to teem par kaunu nemt, kad wini la jauneki „meitäs“ gahja par tumfu festdeenas wakaräs. Dschs jaunekis sawu draudseni, dschs pat sawu lih-gawinu apmelleja. Kad lai wini to labaki da-ritu, la gan ne festdeenas wakarä? Lai gruhdi gan par nedetu bij isstrahdajees, tad tomehr „fawu“ redseht dewa jautribu, libds ar ziteem jauneklem meitäs eet. Festdeenas wakarä swehts flufums, pagahjuse darba nastä to eefchanu jo eefpaidigu darija, la dschs firmgalwis meitäs eefchanu pahrrunadams, peemin to! la to jau-fako laiku pagahjiba, libds ar newainigeem pree-keem. Un teefcham tahdam ir ar taifniba. Waj dsirdeja gan kahds preefchejäs laikos, kad jauneki meitäs eedami buhtu ta uswedufchees, la deemschehl tagad? Kamehr agrakäs laikos jau-nekli meitäs eedami wairaf draugi palifa, tagad dschi, pat labatee, draugi ta fastrihdejabs, la pat atreefchanu firdi tura. Kad agraki jau-nekli wehlah pahrrunaja, la wini newainigi lu-stejusches meitäs eedami, bet tagad deemschehl dsird runajam un leelijamees ar plehshanos, la pat ar goda darbu, la ar darbu, las buhtu pee-klahjigs un jaunibai nesklahdigs. Zil leela star-piba tagad naw ar agraku laiku meitäs eefchanu un tagadeju? Tahdus darbus, so agrakäs lakäs tilai sweschineeki, la „plotniki“ frogös padarija, tas ir: plehstees, dausitees, pat dschu waj par nabagu pataisidami zauru mufschu, tahdus dar-bus dara tagad tautas dehs pret tautas dehu meitäs eedami. Mufsu birses, palani un wite-s, wisi miltä tehwiä, ja tee waretu mums fa-protami runah, mums taifni azis tektu, lo is-darahs mufsu jauneki meitäs eedami par tum-fchu nakti un ari nepeemirstu mums norahdit us to laiku, kur Latwju jauneki fawas seltenites newainigi apzeemoja. Ka tad neplehshahs, bet la draugs ar draugu fatilahs, to warehs gan kahrtis jaw firmodams wihrs apleezinah.

Scho wifu eewehrojot, gan waram drofchi teikt, la meitäs eefchana naw wairs scheem lai-keem deriga un peenahziga. Laiks pahrgrosahs un libds ar laiku ari paleel tas nepeeklahjigs, las agraki bij peenahzigs un newainigs un lo ari par tahdu tureja. Ta tad flaidri waram sprees, la meitäs eet, tagad kreetnam un tilkam jaunekam neklahjabs, it ihpafchi par tumfchu nakti, waj swehtä festdeenas wakarä. Kauns tahdam jaunekam, las tahdus zetus wehl staiga! Meitäs eefchana ir tagad tahda palituse, las kreetnam un tilkam jaunekam — la jaw teizu — wairs neklahjabs un winam tas par kaunu jatur naktis wasatees par otra mahju. Jo ta-gad tahdi, las tahdus zetus staiga, ne-eet ween wairs newainigi papreezakees, bet ari daudsums eet tadeht, kad lai dabutu kahdam zaur warmah-zibu atreebtees, waj pat fleykawibu pustrahdht. Ka tas jaw darits ir un daudstrei notizis, to leezina zeen. brugu-teefu aktis, kur dscha war-

mahziba, ja pat fleplawiba padarita. Mums jaleezina un to waram ari taisni dariht, ka negodigaka darba wairs naw, ka, kad jauneki par naktim meitas sraida, un kur tee tad daudreis pastrahda tahdus darbus, ko teefcham kanns peemineht. Ta tad wifada wihse mums jaluhko katram, ka waram tahdu meitas eefcham pree jaunekteem masinaht. Tas ween naw darams pagasta polizijai, bet ari katra mahjas tehwa un mahtes, jauneka, jaunekles un it ihpafchi katra peenahkums. Katram wajaga palihdseht, zil eefpehjam, scho nesahli pee jaunibas israweht, scho tehwa-tehweem jauku, newainiba bijufchu preeku, bet tagad ar rupjibahm, warmahzibahm un — fleplawibu pee-angufchu isnihzinahnt un zitu tam lihdsigu aplopt. Tas ir swehts peenahkums un lai Deews dotu, ka katriis to, ka usdewumu pehz eefpehjas ispiditu un luhlotu, zil nu wina eefpehja stahw, to masinaht un nesahles israweht.

Bapreefchu apflatisim 1) „ka war meitas eefcham naktis laikā isdeldeht“ un wehlaiki 2) „ka war jaunekteem zitu, tai lihdsigu preeku fagahdaht.“

1) Ka war meitas eefcham naktis laikā isdeldeht? Isdeldejama ta ir un to war un buhs dariht:

a) Weetigai polizijai buhs ar to leelako ismanibu meitas eefcham naktis laikā eewehrot, un kad kur notikufe, to tad peenahzigi teefai dehl apstrahpeshunas usdot un nekad nepalasi, bes ka tee netiktu apstrahpeti.

Peesihmejum. Kad weetiga polizija jaunekteem buhs daschreis pahleezinajufe, ka tahdas naktis staigafchanas ir likumigi aisleegtas, tad tas nepaliks wis bes augteem, bet atradisees daubi jauneki, kas to ar teefcham eewehros. Ta tai leelai jaw buhtu drufku lihdsjts. Un kad tahdus nedarbneekus un preklumigos par winu usweschanos strahpehs, tad ar tas bes eefpaida nepaliks. Tadeht katra polizijas wihra swehts peenahkums ir, peenahzigus folus tai leelai pretim dariht. Leelat to wehra, Zuhz zeen. pagasta wezakee un nezeefchat tahdu naktis wasafchanos pee jaunekteem Zuhfu polizijas aprinki, bet apleezinajat gan wahrdos, gan ari ar darbeem, ka ne-efat nejakai buhshana draugi un nezeenijat tahdu naktis sakraidishanu.

b) Mahjas tehwa un mahtei nekad nebuhs attaut, zil tas ir eefpehjam, meitahm naktis klehtis, waj zitur kur ahra guleht. Ari teem buhs meitahm peekodinaht, ka lai tahdus naktis staigulus atraida. Kad wini fina, ka lahdi tahdi atronahs, kas winu mahju naktis laikā apmelle, teem peekodinaht lai to nedara.

Peesihmejum. Kad mahjas tehwa un mahtei ar klusu preeku neprozafees, kad meitinai festdeenas wafara arween klehtis durwis tschihst, bet buhs kahdreis sawu nepatishanu klaji jauneklaim isfekufchi, tad tee wahedi gan ar nahks jauneku sirdis. Tee teefcham atraufees no tahdas naktis sakraidishanas winu mahja, lai gan daschs atgadisees, kas par nelo nebehdahs, bet wehl tahdu nebuhscham zeenih. Mahjas tehwa un mahtei neween buhs sawai meefigai meitai, bet ari sawahm maifes meitahm tahdu nebuhscham pee sirds likt un peekodinaht, ka lai tahdus naktis staigulus, pat ne to labako draugu nezeefch. Kad mahjas tehwa un mahtei sawu peenahkumu dariht, tad tas ari bes labeem augteem nepaliks, ka tas jaw daubj weetas ir peedshwots. To wineem wajaga dariht, jo tas ir swehts peenahkums ta dariht un tahdai nebuhschana, ka meitas eet, zil nu waredameem pretim strahdaht un luhlot, zil nu ir eefpehjam,

to isnihzinahnt winu mahjas. Wineem nebuhs domahnt, ka tas meitas godam flahdehs, kad naktis staigulus atraidih, bet winu jaunekles buhs zeenigakas un tiks no kreetneem jaunekteem wairaf zeenitas neta tahdas, kurahm klehtis durwis, jeb tahs durwis, ais kurahm tahs gut, katra mihtu, dahrgu un swehtu festdeenas wafaru tschihst un Deews sin, kahds katriis to apmelle. Wezaki mihti, waj juhs to darat? Waj darat!? Es scheit newaru to prasichanu atbildeht, atbildat to Zuhz paschi pahrdomadami. Un ja juhs to labprahnt efat eeredsejufchi, ka Zuhfu jaunekles teel naktis laikā apmekletas no schabdeem un tahdeem, tad, kad Zuhfu jaunekles nezele ir pakritufchas, tad nesaimojat Deewu, tam wisu uslikdami, ka winsch Zuhz grubhi peemellejis, bet atshst ka Zuhz paschi pee tam efat wainigi un ne-efat laikā to nesahli fahufchi raweht. Nezeefchat tahdus naktis staigulus, neween tahdus, kuri naw pee Zums patifscham atradufchi, bet ari tahdus jauneklus, ko Zuhz labprahnt zeenijat. Norahdat un isfeizat, ka tas Zums nepatihl, kad par naktim Zuhfu mahjas wasajahs, kattram, kas Zuhfu meitas nakti apmelle, tad tee teefcham Zuhfu mahjas masinafees. Bet kad Zuhz tahdeem ween ne-uslaufet, kas Zums nepatihl un tahdus, kas patihl, ar abahm rokahm preeka fanemfeet, tad Zuhz warat to peedshwot, ka tee, ko Zuhz atraidat, labi sinadami, ka dascheem attaujaj, pret Zums, jeb Zuhfu mantibai luhlofees atreebtees. Kad leedfat, tad leedfat kattram, waj Zuhz to zeenijat, jeb tas Zums nepatihl.

c) Jaunekteem, kas paschi tahdus zeelus nestaiiga, buhs tahdeem staiguleem ar wahrdem pahleezinahnt, ka tas ir nepeeklahjigi par otra mahju naktis laikā staigahnt un mahjeekus no meega trauzeht. Un kad wini to neklaufa, tad ar teem, ka ar goda pilneem jaunekteem nefatiltes.

Peesihmejum. Jauneki, kas tahdu naktis staigafcham nezeeni, wineem ar nepatihl tahda buhshana par nakti otra mahjas wasatees. Teem ir leelaks zits preeks, teem patihl labaki swehtdeenas wafaros pulztees kahdas mahjas, kur tad wafara lihdsi faulites noreeteshana un seema lihdsi guleht eefchanas laikam paleef prahtigas farunas wsdami un zits no zita ko labu mahjidamees. Kad salihdsina peeklahjigu buhsham ar naktis staigulibu, tad pirma buhshana ir ka mihta deenina, kur flaidra faulite spihd un otreja ka breefniga tumfcha naktis, kur leeli nedarbi teel pastrahdati. Wifs, wifs tas naw par godu jaunibai, bet par muhschigu kaunu, kaunu tahdu, kuri jaw buhtu laikā bijis atshnt par nepeeklahjibu, bet kuri jaw fen wajadseja Ratwju jaunekteem, jauneklehm, wezakeem un kattram nofodihnt un atmetst ka schini laikā nederigu un nepeeklahjigu eeradumu, kaut gan agrakos laikos tas nebija til flahdigis, ta deemschehl tagad palizis. Schee laiki ir gaischaki laiki. Tad wajaga ar scha laika jaunekteem buht gaischakeem un tureht par kaunu, naktis laikā pa otra mahjahm blanditees, sribdtees un pat fleplawibu pastrahdaht. Ko lihdsi jaunekteem, kad tee flolas ir apmekleufchi, ko lihdsi teem, kad tee pehz scha laika modes dsenahs, kad teem naw eefpehjas to wezu, bet tagadejem laikem nepeeklahjigu un flahdigu eeradumu atmetst. Tahdu, kas wehl to buhsham zeeni, naw wehrtis, ka to wairaf atshstiti jauneki, kas naktis staigafcham atmetufchi, sawa beedriba un fatifschana usnem. Tahds jauneklis ir lihdsinajams kahdam gan no ahra pufes nowitetam namam, bet eefschpufe tam par wezam: duhmains, nesklaidr

un Deews fina, kas wehl katra malina tur eefsch atrodams. Tadeht zeenijams tas jauneklis, kas tahdai nebuhschana nekalso, un noscheklojams tahds, kas wehl meitas eefcham par tumfchu nakti miht, bes ka tas sinatu kahdu labaku preeku atrast. Tahds naktis staigulis stahw negoda dibina mala, no wina war tas leelakais noseedsneeks buht un palikt. Ta waj buhtu jauneklaim par godu tas, kad mahjas to ka suni liktu fajeet un otra deena to us brugu-teefu aifshntu, kur tad sinams pret sawu preklumigu darifscham naktis laikā par otra mahju blanditees un mahjeeku no meega trauzeht, nepaliku wis bes strahpes brihws. Gauscham wehlejama leeta, kad muhsu jauneki atshntu un wehra liktu, kas pee winu goda ir wajadfigs — un, ka jaw tezis, newafatos tumfchas naktis par otra mahjahm, Ratweefchu tautai un wifai peeklahjibai par muhschigu kaunu. To leelat wehra, jauneki. To leegi wehra Tu, kas to dari, Tu, kas gan to nedari, bet tomeht nepubleees, ka lai tahda buhshana pee muhsu tautas jaunekteem masuma eetu.

d) Jauneklehm nebuhs naktis klehtis, waj zitur kur guleht, bet arween eefsch apafsch mahjeeku usrandifschanas. Un tahdeem staiguleem, ja tahdi nahl tani brihbi, lai waj tahds ko zeeni, jeb ko nezeeni, pahleezinahnt, kad tas nepeekriht pee jaunibas goda, naktis laikā aplahrt staigahnt.

Peesihmejum. Zil war jaunekles un ir tahm eefpehjam pee jaunekteem scho nederigu eeradumu masinaht? Tur winas eefpeh daub! Weens pats tehtis wahrdinsch, kuri usfajita nepatifschana pret tahdu naktis staigafcham, dos jaunekteem spehlu, tahdu nepeeklahjigu eeradumu atmetst. Bet waj tas teel darits? Waj mafums jaunekles, kas mihtu siltu laizinu pehz pahzeesta seemas aufstuma tadeht ween gaida, ka war ahra atkal usguletees? Ka tschigani wafara krumds apmetahs, ta tahdas jaunekles klehtis, waj kur zitur sawu gutas weetu eerihko, eegahdamas til platu gutu, kur waj pusduzis jauneku lihds ar winas war faguleht. Waj tas peeklahjigi? Waj tas jaunekles godam naw flahdigis? Es scho ne-atbildschu, lai atbild tahdi wezaki, kuri meitahm kronifchi famihiti, jeb kuri meitas ar jaw wihst eefahufschem kronifschem, lai draudsei wehl nesinams bija — stahweja pee swehta al-tara, meitas kahretas dahrgako goda sihmi, newainigo mittes kroni neezinadamas un apmelodamas. Kur tas par leelakai datai buhs gan notizis? Ja klehtis un zitas ahra gutas weetas waretu runahnt, tad tahs teiktu drofchi: Sché, sché! Sché pee mums tas notika! Tadeht gan katrai tiklai un kreetnai jauneklei ir peenahkums, pee jaunekteem tahdu nebuhscham isnihzinahnt. Winahm nebuhs — ka tas daudreis noteel — ka tahdus, kuri teem labi patihl, eefsch laisi, kur tahs gut, kameht turpretim tahdus, kas tahm nepatihl, ar nepatifscham, ja, pat ar rupjem wahrdem projam raida. Brihwa, un scha laika tikla jaunekle ta nekad nedarih. Winas peenahkums ir, neween, kaut tas buhtu tas labakais draugs, tahds zefos ne-eeraufsh, jo kas naktis laikā pa otra mahju wasajahs, ir noseedsneeks. Un kad jauneki kahdu ar ihstu nenoseedsibu ka draugu turetu, tad it ihpafchi winai peeklahjabs pee drauga tahdu nebuhscham nepezeest. Kad jaunekle weenus eefsch laisch un daschus projam raida, tas daubj wairaf flahdigis, neta kad wina katra peenemtu. Jo teem, kuri atraiditi, ronahs atreebshanas domas un tee luhko, kaut kahda wihse tahdai jauneklei flahdeht, waj nu isfmeefchanas fina, jeb ari, ka tas daudreis noteekahs, jauneklis wezaku labklahshana atreeb-

damees, mahja ko ispostidams. Kreetna un teizama jaunelle ir ta, kas tabdu nakts skraidifchanu nezeesch, isfazidama fawu nepatiffchanu pret teem tumfibas darbu daritajem. Tabda wihse wina neween masina meitas eefchanu, bet ari pati fawu godu un zeenibu ustura. Zo, lai fpreesch katriis, zil nezil apdomigs zihweks, waj warehs tillis un godigs jaunellis zereht un domabt par lihgawinu to, kuras flehts durwis katru fejtdeenat wafaru tshihft. Teefcham tabds eefpaids nihzinahs patiffchanu, ja, pat mihlestibu un atmetihis domas, pehz tabs ilgotees.

c) Katra peenahkums ir tahdeem nakts-staigatajeem pabrleezinahs, la tas flahde winu godam un nelahda wihse palihdsfigs nebuht, tabs wehl weiginahs.

Beeftimejums. Ja katriis to par nelabu atfihbu, tad teefcham ta masinatos. Bet ar to pawifam zitadi. Zil naw tabdi jaunelli, kas paschi tabdus zefus nestaiiga, tomehr tahdeem tani leeta ir palihdsfigi, stahstidami, kur meitas gul un la pee winahm war peetift. Ari paschi apprezeti ir ari tahdeem daudfreif palihdsfigi tabdus nezetos. Tadeht katra peenahkums ir, tabdu nebuhschanu isnihzinahs un newis kaut lahda wihse pawairot. Pabrleezinahs wajaga tahdeem nezeta staigadameem, lai tee cerauga, la ta nebuhschana naw winu godam deriga, bet flahdiga.

Ta nu efmu zil waredams israhdijs, la pehz manahm domahm waretu meitas-eeschanu nakts-laila isdeldeht. Katram mahjas-tehwam un mah-tei, katram jaunellam un katrai jaunellei, un it ihpaschi it katram ir tas peenahkums lahduis folus us tam spert un luhlot fcho wezu eeradumu pee muhsu jaunekteem masinahs, fcho tikai ar negodu pilnu, ja pat ar laufchanos eerastu zelu un wina tekas isnihzinahs. Kad ta wif kopu publesimees, tad ari felmes netrubzihis. Barga fodiba pehz likumeem gan dara us lahdu laiku schaufchaligu to, bet ar laiku nahs atkal tas tapat preefcha la agrafi. Kersimees pee paschas faknes fcho nesahli isnihzinahs, neturesim to par gruhstibu, bet darisim katriis, ko spehsim tani leeta, tad daitosim jaunako pa-audsi iglihtiba un peeklahjiga buhschana, tad beigfees tumfcha nakts skraidifschana un jauki pawabihs jaunelli laiku peenahzigos preekos un newis „meitas-eeschana“ par tumfibu nakts laila. Darbomees wif kopu, kopu-darbs dauds ko eefpehi un mehsh buhsim fawu peenahzibu isdarijufchi, muhsu

naktis buhs meera no winu trauzetajem un muhsu jaunelli buhs tihriti no schahdeem tumfibas tratpekkem. Medna Kahrlis.

Wezu laiku mahnu tizigee.

Par wezu laiku mahnu tizigeeem grihu zeem. „Mahjas weefa“ lasitajeem un lasitajahm lah-das lihds fchim bijufchas ne-atklatas sinas pawehstihst. Tas man ir gauschi schehl, la wairs ne-atminu (lai gan man tas apgabals tika tu-waku minets) ta apgabala nosaufumu, pahfuru tagad pahra wahrdus grihu rakstihst. Kahds 80 gadus wezs wezitis, kurfch ne-ilgi atpakal fchini gadu nomira, tika man agrafi wairak reises stahstihis, ko es ari tizu, (jo wifsch neelus nerunaja), la lahda pagasta bijufchas ta eefsihwotajeem sinamas weetas, kuras tee par swehtahm turejufchi, tadeht, la tahdas winu deewelki mahjojufchi. Teem bijufchas gadu wairak deenas noliktas, kuras wireem faweeem deewelkeem bijis lahds no kufstoneem ja-upure un ja-iswahra, jo „weztehwi“ jeb „wezajee“, ta tos nosaufufchi, labi nefagatawotas maltites nezeenijufchi. Weztehweem jeb wezajeeem wajadsjeis teem upureto ta iswahribht, la pawahrs wiruma nedrihtfstejis ne karoti eemehrzeht un to nolaisiht. Ari, tiklihds wahritajs nopratis, la wirums buhschot gatans, tad tuhlin ar steigfchanu tam wajadsjeis lahda trauka eeleet un tai, no tabs mahjas apfihmetu swehta weeta to ta noneft, la to, wiruma neseju, neweens nepamana, ne fums, la kis jeb ari pats gailis ne. Gadijees, la to lahds zeta fastapis, bijis tam us mahju janahf un janogaida isdewigs brihdis, la tas wezajeeem maltiti waretu noneft un tos neliktu mirt bada.

Schahdas weetas bijufchas wiswairak wezas istabas, rijas jeb pirts krahfmetas. Ja ta newarejis isdarihst, tad tam arweenu lahds nelabums peesitees jeb waj nu tas pats wahjifchis paljis jeb nu ari wina kufstoneem lahds nelabums peesitees, ar kuru ir pat tee pehdigi nosprahgufchi. — Ta tad bijis schis wezu weztehwi eeradums ar tshaklibu ja-isilda. Behlaku gahjufchi pehz traukeem un pahrfesufchi mahjas, swehta weeta lahdu wezu wehrdinu par seedu eeradami. Tagad warejufchi tee ari mahjas fcho gahrdumu smekeht.

No nejaufchi gadijees, la jaunsh draudses gans fchini apgabala, jo wezais bijis miris, nonahjis un fawu ustizetu darbu eefahjis. Ari tas dabujis sinahs, la wina draudses lozefkeem wezas krahfmetas efot deewelki, tas ne laifkis buhdams,

draudses pehrminderi lihds newdams, dewees us tahdahm mahjahm, kuras swehtas weetas atra-dufchahs. Tas pee fainmeeka nonahjis, tubdal to usajinajis, wina weztehwi mahjokli tam parahdiht. Nebijis fainmeeks pats mahja, tad tas bijis fainmeezei jadara. Al tu tawu brihnumu! — Draudses gans apflehtu weetu atklatihis leel fainmeezei us to danjot, smeetees un zeefchi pawehl, la tai ta weeta ja-apfplauj. Tiklihds schis padarits, wezajo mahjokli postitajs leel tad tai weeta raft, un tos naudas gabalus, kuras atradufchi, mahjitajs pahrmainidams, tai zitu naudu preti dodams un fcho atrasto pats paturedams, isleeta. Nu zerejufchi, la wezajee zeem. mahjitaja lungu pawifam buhschot ispostihst. Bet par brihnumu, — tam it nekas nenotizis. Ta pehdigi jutufchees no upureem atfwabinatee gauschi laimigi, kureem ari it nelahda laite wairs nenotifufi. Tee nefinajufchi wehlaku zeem. atfwabinatajam la un zil gauschi pateittees, par gruhstahs nastas atnefchanu. Ernst Kalninfch.

Deewa-kalposchana Rig. basnij.

Leeldeenat atfweht.	
Zehlaba basnijä	Sprebikis pliff. 10 w. m. Goll.
Petera basnijä	12 igam m. Bind.
Domes basnijä	10 Mag. Lütens.
Jahnu-basnijä:	6 m. Boelchau.
Gectruedes-baj:	10 m. Zentfch.
Jefus-basnijä:	2 m. Werkatus.
Martinu-basnijä:	9 latw. m. Wezich.
Trihsween-basnijä:	2 latw. m. Walter.
Reform-basnijä	10 latw. m. Silde.
	9 w. m. Bergmann.
	2 latw. m. Haden.
	10 wadj. Start.
	3 m. p. Stoll.
	10 latw. m. Fromm.
	10 m. Sfen.

Tirgus finas.

Pa leeldeenahm mums bija jauks pawafara laiks, nedekas beigās uslija flts, anglis leetutinfch. Par labibas tirgofschanu runajot jafaka, la klufums nelo naw pahrgroftjees. Masaki lihgumi tika noslehgti par rudseem. Masfaja lihds 115 lap. par pudu. Zaurmehra tika par awafam masfats 86 lap. par pudu. Zitās prezēs nebij nelahdi eewehrojami nolihgumi. Struhgas bija lihds trefchdeenat atnahfufchas 87.

Atbildes.

M. H. — W. — C. S. Subittee 2 rbf. fanemti.
J. S. — P. Raw nelas jamafsa.
No. O. — A. Pa pastu subittee 2 rbf. 35 lap. fanemti. Redakcija.
Lihds 23. Aprilim pee Rig. atnahf. 560 lugi; sijgahj. 116 lugi.
Atbildofchais redaktors Ernst Plates.

S l u d i n a j u m i.

Kursemes ekonomifkas beedr. laufzaimneezibas zentral-kantoris.
Ahbolina un timotina-schklas, superfosfatus
sem Nigas politechnikas ismellefchanas-fanzijas kontroles, la ari
arklus, ezeschas, sehjamahs-maschines
u. t. dr. pahrdohd no lehgera
Gley un Fritsche,
Riga, leela Zehlaba-cela Nr. 4.
Labi dthjofschas farlanas ahbolina-schklas, timotinu, awfas, meefchus un
fehklas-wihkus
pahrdohd par ishti lehtahm zenahm
F. S. Schabert'a
milku-bode, Kemerei-cela pee Jauneeem wahrt.
Blohmes muifcha,
Smiltenees draudse, leel
ahbolu fokl
ar trohneem par 35 lap. gabala pahrdoti.

Labus wihkus
un
ahbolina-schklas
par mehrene jenu pahrdohd Peterb. Agr-Riga, Kalku-cela Nr. 55 pee „Wasa Wagona.“
H. Winmenthal. 1
Spahrdofschana.
Kad
Karl Gusler'a
wihnu-pahrdotawa Riga sawas darifchanas beigs, tapeshj tife
wihni
par 15 procentehm lehtaki pret flaidru naudu pahrdoti.
Saweeem zeeniteem wirzejeem daru sinamu, la nupat fanehm. Swoedru
Estremadura superfosfatus,
kurus pahrdohd par lehtalo jenu. Des tam ari pahrdohd
Kaulu miltns
un
Anglu superfosfatus
Peterburgas Agr-Riga, Kalku-cela Nr. 16.
Sander Martinfch.

Istas leifaciflas tehnikifkas patenteeretas
Steiermaras
isfaptes
no leeta tebrauda, ar un bes selta raksteem, la ari istas Schwabhu un wislabafos Batawisas isfapfch-strihlns, isfapfch galodinas, wislabafos Anglu fir-pus un rihkus preefch isfapfchu bruzinafchanas nupat dabuja un peedahna
Johannes Wittfche,
tebrauda-prezu- un fchaujumu rihlu magafine.
Glufchi jauna mahja
Masf. Agr-Riga Zehlaba-cela Nr. 15, las 11 proz. pelnas atmet, ir sem labeeem nolihgumeem pahrdodama.
Kweefchu-klijas
pahrdohd
F. S. Schabert'a
milku-bode, Kemerei-cela pee Jauneeem wahrt.

Kreetns machinists
melle weetu pilofehhtu jeb us semehm, ari wifsch usnemahs wifas laufzaimneezibas machines islahpiht.
Awefes ar usfakstu: „A 1000 B.“ nobodamas Ernst Plates drulatawa.
Labu melnu alpata, barefchu, fahchimiru u.
sihda-drahnas
peedahna leela iswehle pa lehtahm zenahm
F. Wittfche,
Riga pee raktufcha. 2
2 fazes
wilnas-fahrfchamas machines,
weena 42 zolles un otra 46 zolles plata ar wulfu un peederumeem ir pahrdodamas Zornalainä Nr. 29. 1
Isfaptes,
seena-, labibas- un mehflu-dakfchas
pahrdohd
F. W. Grahmann, Riga,
machinu-lehgeris pretim Lufama bahnujim.

Schīni gādā draubfēs skolotāju eļfamā tīs noturētis no 30. Maja m. d. līdz 4. Juni m. d. un Latvešū wālšf-skolotāju eļfamā no 29. Maja m. d. līdz 5. Juni m. d. Teem, kas grib lai winus pabrāuda uš draubfēs skolotāju amatu, jāpēteizāhs 30. Mai m. d. no rīhta **Walfā** pē seminarijas direktora **J. Simfēs** lūnga, un teem, kas fatāitfufšēes uš wālšf-skolotāju amatu, līdz 20. Mai m. d. pēe Ratifūhu mahjītāja **Woltrecht** lūnga. (Vdr. pr. Wolmar). Pabrāudameem ir jānodē pēe pēteitfchanāhs no wineem pafcheem fatāitfūs dīfhwēs-gahjums un ja-eemalfā preefšf eļfama pēe pēederofcha direktora lūnga 1 rbl. f. Teem, kas draubfēs skolotāju seminarijā grib ee-ēt, jāpēteizāhs 5. Juni m. d. pēe direktora **Simfēs** lūnga. Šō eļfamu turehs 6. un 7. Juni m. d. Teem, kas Latvešū wālšf-skolotāju seminarijā grib ee-ēt, jā-uhdōdāhs pēe direktora **Balfon** lūnga 6. Juni m. d. no rīhta. Šō eļfamu turehs 6. un 7. Juni m. d. Wīspabrīga Wīdfemēs skolotāju konferenje neitfš fchogab tureta, fatēht fa tāi laikā Rīgā dāfchāvi fwehtli fwehtijāmī. Rīgā, 6. Aprīli 1880.

S. Gulete, Wīdfemēs fchulrahfš.

Limbašū pīls wālšf wej. īfdoš Rīgā dīfhwōdameem pafneefkeem „**Trihs rofes**“ weefmīzā 5. un 6. Maja jāunnas pafes. Pagafta mezfāis: **A. Saks**. Strīhw.: **W. Schmidt**.

Ropafchū pagasta lozēht teel ušāzinātī, jāunnas pafes fanemī 3. un 4. Maja 1880. g. Rīgā **Lufīga** weefmīzā.

Augftu laimī!
A. Noffow jāuntundfēi un **P. Līnde** lūngām tā faderīnateem wehle
A. Līnde
A. Kreifchmann.

Jāunnas meitās, Latweetes, no femehm, kas fchūfchānā grib mahjitees, teel mellefās no lahdas ftrōdereenes mafa Lehrum-eelā Nr. 2, 3 trepēs augftu.

Kleiften- (Begejact=) muišchās wālšfchānā darā ar fchō fīnamu:
 1) fa eefch **Kleiften**, un **Jāunnas-muišchās (Nenhof)** tobbechādīm ir lafto (medīfchānā) bej īpafchās palaušchānās no tagadeja muišchās īpafchāneelā aifleegetā;
 2) fa no fchā laika neweenom nāw drīho, fтары Kleiftenmuišchās ehlādīm zaurē muišchū ne hūfchā ne ar feena wefūmū zaurē brāuftī.

Sawu wīhlu-kaleju darbu beigdamš, ušāzināju wīgus toš, kuru wīhli pēe man atrodāhs, lai toš līdz **S. Majam** fch. g. no-nemtu, jo pēh tam eš par teem negaltwōju.
F. Ehrlich, wīhlu-zīrtēju meiftereš

Preefšf falejeem.
Arfluftahwus ween- un dīwjuhgu,
dšelles wentilatorus, kas ir daufš derīgāktī nēla ahdās,
plehščas,
lauku- fimehdēs
 pahrdōd
F. W. Grahmann'a mafchīnu-lehgerē pretīm Tūkuma bāhnufīm.

Atfītums lahdu 50 bīrlawu **laba feena** no Daugawās plāwāhm, ir pa 2 rbl. f. bīrlawā tāni weetā, fur feens atrodāhs, pēe Wīhlgrawa dīfēfzēla ftafzījas, jāunnajā frogā, latrā laikā bīrlawēem pahrdōdāmš.

Jāunnš fīpīrš darba-fīrgš, weens mafa fīrgš un labī mahloš-fūmī ir pahrdōdāmī Abgelēkalfnā, Fuhm-eelā Nr. 31, lopu-aifšfargafchānās-patweefmē.

Walkā.
Ispahrdōfchānās fīna.
 Wīfeem fāmrem andešē draugēem zaur fchō laipnī fīwōju, fa manā manu-fakture-prežu bodē fchīni parafārī atkal buhš īspahrdōfchānā, un profī, īspahrdōfchānā ešafhlfēes **pirma Mai fchīni gada.**
 It īpafchī eš daru zeen. pīrējus ušmanīgus, fa tāhš prezes, kuras fch. g. nahls pahrdōfchānā, atrodāhs leelā īfwehlē un tīhš par īhstī lehtādīm zenādīm pahrdōtōš, tā:
Dahmu wofaras kleitu drahnas wīlnainās, pušwīlnainās un fofwīlnās no 10, 15, 20 līdz 30 lap. ol.,
lafatūs latrā leelumā fofwīlnās, pušwīlnainūs un wīlnainūs, feemas- un wafaras-buffīnūs no 120 līdz 200 lap. ol.,
Peterburgas un zītns fatunūs, kretunūs no 10 līdz 11 lap. ol.,
apdrūtātūs mušelīnūs un apdrūtātās pīfē-drahnas preefšf dēhdehm no 12 līdz 15 lap. ol.,
ahrfemēs fatunūs un perlatu 6/4 plati par 15 lap. ol.,
Berlīnes dahmu-paletotūs, fofwīlnās bīfchū un fwaifku-drahnas, fīhda lafātūs no 1 rbl. un dahrgāktī u. t. pr.
 Bagatā mehtrā apmekleht padewīgī eeluhfš **Walfā,** Aprīli 1880.

W. Kampmann.
Wehrā leefama fīna
 no **J. Redlich**
 gruntīgās un wīfuwezafās

Labs darba fīrgš ir pahrdōdāmš **Rafl. Ahr-Rīgā** leelā eelā Nr. 132.

Rīgās Latw. labd. beedriba.
 Zeen. publīkai top fīnamš darītš, fa fchīhš beedribās loterījas

iflofefchānā fchogab notīfš 18. Maja. **Lofoš** par 20 lap. gabalā ir dabujāmš fchāhdās weetās: **S. Dīhrīka** grahmātu-pahrdōtawā, **Efplanadās-eelā;** **P. Verchendorffa** bodē, **Schlubnu-eelā** Nr. 13; **G. Balfod** lofoš bodē pēe Jāunnā-jeem mahreem; **P. Lūzau'a** grahmātu bodē, **Rehnīnu-eelā** Nr. 10; **Sander Martīnfona** bodē, **Ralku-eelā** Nr. 16; **Brahlu Martīnfona** bodē, **Ralku-eelā** Nr. 8; pēe **A. Ahr-gal** lga, Rīgās Latw. beedribās namā, un pēe **K. Dombrowfky** lofoš, leelā **Raflawas-eelā** Nr. 148. **Komitefa.**

Rīg. Latw. teatris.
 Swehtdeen, 4. Maja 1880, buhš mana **benefīz-īfrahdīfchānā,** turā īfrahdīhš pīrmo reifš jo kēetm lugu: „**Zeemā un pīlofēhtā.**“ **Lūgās** leela wehtīfiba ir jāw zaur to pēerah-bīta, fa wīfā **Wahjīā** nāw neweens **teatris** atrodāmō, turā fchī lūga nebuhtū īfrahdīta. Lodeht zeen. publīkai waredāmš brofchī patīdltamū wafaru apfolīht, eš luhdšu, manī manā goda-beenā mīhīt apmekleht. Ar zeenīfchānu **Adolf Alunan.** 2

Beribas beedriba.
 Swehtdeen, 27. Aprīli 1880, pulstīn 1 pēh pusdeenās:
ahrfahrtīga pīlna fapulže mahjas leetā. **Beedru** fahrtēs ja-ufrahda. **Preefšfchēezība.**

Rīgās Latweefchū beedriba fwehtdeen, 27. Aprīli 1880:

Benefīz-konzerte
 preefšf beedribās dšēdatāju loru wadonā **A. Ahrgal** lūnga. Pēe konzerēes īfrahdīfchānās pēedālfēes, bej abeem beedribās lozem, wehl **Latweefchū-Wahju-Kreewu** fofofwartēte un dāfchī zīti kēetmī fpehli. **Ravābīfchānu** ir **Ore** un **Schānzberg** lūngi laipnī ufnehm-fchēes. — Pēh tam

Danzofchānā
 pēe **Citerpes** orkeftra wūnīfās. **Sablūm** līhdfī pulstīn 8 wafarā. **Mafā:** **Rūmure-**retās weetas fahlē 1 rubli, **nenumītreetas** 75 lap., uš **balkona** 25 lap. **Ar balkona bīletehm** newar pēe **danzofchānās pēedālfēes.** Bīleteš preefšf danzofchānās ween mafā 50 lap., lūngi, kas pēe danzofchānās grib dālību nemt, top luhgti, melnī **gehr-**tees. Bīleteš epreefšf dabujāmās beedribās namā pēe **schweizera** un konzerēes deenā pēe **kafes.** **Programmas** mafā 5 lap. gabalā. **Preefšfchēezība.**
 Uš fchō konzerēti pafemīgī eeluhfš **A. Ahrgal.**

Rīgās Latweefchū beedriba fehtdeen, 3. Maja, pulstī. 8 wafarā:
konzerte.
 Ušwedumā nahls **Fr. v. Šīllera**
Pulkstēna dšēefma.

Danzofchānā
Rāzīgš oratorīums, komponēretš no **A. Kom-berg,** Latweefchū teftis no **R. Wehādīfchā.** Pēe fchīhš konzerēes nemš dālību, bej ta no kēetneem fpehjeem fāfahwofchā dīletantū lora, arī daufš zeenījamī fofō fpehli. Pēh tam
Danzofchānā
Mafā: 1. weetā 1 rubli, 2. weetā 75 lap., **balkona** 30 lap. **Ar balkona bīletehm** newar pēe danzofchānās dālību nemt. Bīleteš epreefšf dabujāmās wīfās **Latweef-**chū grahmātu pahrdōtawās un **Latweefchū** beedribās-nomā pēe **schweizera.** 3
 Uš fchō wafaru laipnī eeluhfš **A. Ore.**

Englīfchū magafīnes

uš to no tā nelāikā **J. G. Janka** lūnga un preefšchlāitā fīrmās waldīneefkeem **J. G. Welker** un beedra fludīnafchānu rahdīdāmš, kura tāi pīrmā **Dezemberī** 1876 **Rīgās Wahju** awīfēš bīja lafama un rafkīitš fahweja, fa **J. G. Janka** lūngš man fawu, wairaf tā par 50 gada gahjumeem, ar godu westu un laīwnīgī īspīldītu īhsteno **Steiermarkas** jeb **Auftrījas** kēifara semēs īfšapfchū pahrdōfchānu ar wīfahm wīnam pēederīgahm īfšaptehm man pahrdewīš, lai eš tahdu pahrdōfchānu jeb andelī uš fawu rofu jeb rehkīnumu tahlat wedu; tamdeht daru wīfeem lauzīneefkeem, andelmaneem, fāimneefkeem un kalpeem fīnamu, fa mana wairuma īfšapfchū pahrdōfchānā mirufchā nelāikā **J. G. Janka** tagadeja **Dīmītrījewā** lūnga namā, **Rūngu-eelā** Nr. 16 tāi wezā kantorī par īfšapfchū laītu no rīhta līhdf wafaram buhš atwehrtā, bet īfšapfchū pahrdōfchānā mafāš datās, tā arīdšan no tahm **garahm Pruhščū** labības, **īfšahm fīpīrahm** atwafu jeb zīnu īfšaptehm un **Strahlfūntes** afmīnāineem un **bīmfteīn-afmīna** brūzēklīfchēem jeb **ftrīhkeem,** kūrī tāi leelā **Wāflawas** īfrahdīfchānā 1873, **Rīgās** fēmkopības īfrahdīfchānā 1871 un **Wīhnes (Wien)** wīspafaulēs īfrahdīfchānā 1873. gadā, ar tahm fcheit blakam redfāmāhm goda-fīhmehm kluwa grefuotās, tā arīdšan abmūrīnī un laktīnās preefšf īfšapfchū kapīnafchānās, grahwju, dahrsneeku un tīhrumu fchēfīpees, fīrgu un gowu, dīfhētu un ftrēngu kēhdes, dīfļu-pīnektū, wīfadu amatu-rīfktū un daufš zītadu prežu pahrdōfchānā paleet tā tā līhdf fchō laītu manā gruntīgā **Englīfchū** magafīnē, **Ralku-eelā** **G. Mīnūs** lūnga namā Nr. 1. 5